

malo, da se mnogi, mnogi kmetje resno v skrbeh, kaj bodo dajali svojim ljudem čez zimo in na spomlad za živež in kje bodo vzeli krompir za seme. Ker se sedaj odvzema krompir in se pri teh rekvizicijah skoro nikjer ne misli, da ga je treba pustiti tudi kaj za pitanje svinj, bo letos v naših krajih veliko pomanjkanje masti ne samo v mestih in industrijskih krajih, ampak tudi na kmetih. Kmet nima ne ovsene moke, ne koruznega zdroba, ne krompirja, ne žita, ne otrobov za pitanje prašičev, kljub temu pa zahteva grof Clary, da bi morali oddati letos polovico več masti, kot lansko leto!

Sveže izkopan, ne osušen krompir se mora sedaj voziti v mesta v nezavarovana skladišča, na dvorišča komisijonarjev, v mrzle ali zaduhle kleti. Bati se je, da se bo letos zopet mnogo krompirja pokvarilo in zmrznilo. Ali ne bi bilo bolje, da bi se pustilo kmetu več krompirja za pitanje, ostale množine krompirja pa bi se bolj skrbno shranile? Svinje, ki jih v vojaških svinjarnih pitajo vojaki za častniške kuhinje, dobivajo vsak dan velike množine koruznega zdroba (v Pobrežju pri Mariboru se na ta način pita za častnike okrog 100 svinj), otrobe dobijo večinoma gosposki konji. S čim torej naj kmetica opita svinje?

Take razmere vladajo na Stajerskem in tako se pri nas postopa proti kmetu pod gospodstvom cesarskega namestnika grofa Claryja!

Kmet, gospod in vojska.

(Dopis posavskega kmeta.)

„Kar na svetu živi, kmet z žuljavo roko redi“ — tako pravi stara slovenska prislovice. In ravno sedaj v tej vojski se resničnost tega pregovora najbolj spozna. Kmet se trudi od zore do mraka, da pridela potrebni živež sebi, mestu in armadi. Kmeti sinovi so večinoma vsi na fronti, kakor tudi očetje-gospodarji, doma se pa mučijo starčki, žene in otroci.

Pa poglejmo malo po mestih! Nežni ženski spol lenari, se postavlja sedaj pred eno zrcalo, sedaj pred drugo, si premišluje, kako se naj obleče, da je potem bolj strašilo podobna, kakor ženski. — Može so doma; prav veliko jih je oproščenih vojaške službe.

Tak mestni oproščenec se prijavi za kakoga popisovalca ali nakupovalca, ki potem še ne pozna na polju, kaj je pšenica ali ječmen in ne razločuje bika od vola ali krave od telice. Drugi postane komisar za seno, da zopet brž seno rekvirira in ga spravi pod kakšen slabokrit kozolec, da tam dostikrat vse segnije v dežju in v blatu. Na okrajnem glavarstvu seveda tudi več velja tak izvedenec, ki se žita ne pozna, samo da ima visoke pete na čevljih in da zna nekaj nemški žlobodirati.

Komisarjev in takih izvedencev je že danes toliko, da jim človek niti imena ne more vedeti. Pa so ti ljudje dostikrat taki izvedenci, ki ne vedo, kaj je oral, kaj je hektar, koliko je meterski stot žita ali krompirja, koliko je mernik in kako se posamezne vrste žita ali drugih pridelkov sejejo ali sadijo. Ni čuda, da potem določijo množino semenskega žita za celi hektar, a v resnici obseje kmet s tisto količino komaj oral. Kakoga izvedenca je neki vprašala oblast, koliko potrebuje kmet krompirja, da je tako modro nasvetoval? S 100 kg krompirja bi naj mi kmetje shajali in pri tem trdo delali? Oblast grozi s kaznijo in prisilnim rekviriranjem, ako kmet ne more oddati toliko žita, krompirja ali sena, koliko ga predpiše uradnik ali komisijonar. Vprašamo grofa Claryja in okrajne glavarje, zakaj pa ne preskrbijo kmetu več petrolja in sladkorja? Ali so gledališča, gostilne, kavarne in hoteli bolj potrebni kakor kmet-

„Nič, nič! So naši, ne Rusi. Pa kaj? Saj sem ob strani njega svetosti...“

Ni še izrekel do konca besede „svetosti“, je že počilo ravno nad nami, mož je odkril iz luknje nekaj metrov na stran. Iz rame mu je brizgnil debel curek krvi, šrapnelska krogla ga je precej v živo navrtala in mu spustila nekaj norčave krvi.

Sem ga pobral, zavlekel v luknjo in mu zadel preobilni odtok krvi. Če bi ne bil potisnil gospod mene nekoliko na stran, bi jo bil skupil tedaj jaz. „Njega svetost“ je slučajno obvarovala mene samega, ne pa šaljivega gospoda oberstleutnanta.

Ranjenec je zahteval na vsak način, da sem ga moral spremiti iz nevarnosti v vas Okna, odkoder se je odpeljal v bolnico...

Sklenil sem, da ostanem nekaj dni v selu, da se odpočijem, se umijem in enkrat pošteno na varnem prespim. Le eno popoldne sem se oddihnil, pa me je naprosil naš provijantni stotnik, naj posprezim v rusko vas Balaurutowka njegovega provijantnega poročnika, ki pelja tjakaj živila za pol našega tamkaj v rezervi ležečega bataljona. Sem mu prikimal, ker bi bil rad vsaj enkrat stopil na ruska tla.

Pregledoval sem karto in že po njej razsodil, da je dovoz v to vas po dnevu čisto izključen radi poljasnega vidika, ki bi utegnil biti malo preveč zapeljiv za rusko artilerijo. Odločila sva se s poročnikom, da se odpeljeva v obrambi ter varstvu teme. Pot na karti tjakaj je merila komaj dobrih 15 km. Tema je zaprla žrela topov. Le tuintam je pektnil kak posamezen strel iz puške. Naših vozov ni celo

ska hiša? Ali ne bi bilo državi bolj v korist, ko bi tisti petrolej, pri katerem se meščani zabavajo ponoči, dobila kmetiska gospodarstva?

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. se nam poroča: Smrt nam je pobrala dne 19. septembra vrlega moža, očeta in cerkvenega molilca, v najlepši moški dobi 42 let, Cirila Verbnjak iz Stanjgrove. Bolezen si je nakopal na srbskem bojišču leta 1914. Kot invalid se je vrnil 28. marca 1815 k svojim domačim v veliko veselje žene in otrok. Pa to veselje je trajalo le kratko časa. Od časa, ko se je vrnil domov, je zmiraj tožil, da ga nekaj tišči v želodcu. Dne 8. sept. ga je vrgla želodčna bolezen na bolniško posteljo; s katere ni več vstal. Spreviden s sv. zakramenti za umirajoče je mirno v Gospodu zaspal. Zapustil je žalujočo ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

Na južnem bojišču je padel Martin Janžekovič iz Rucmancev župnije Sv. Tomaž pri Ormožu. Bil je zelo hraber in vrl vojak v ponos vsem Slovincem. Dobil je granato v prsi in je hitro in lahko v Gospodu zaspal.

Vzledno krščansko Požegovo rodovino na Paki pri Vitanju je zadela svetovna vojna zelo hudo. Oba sina Janez in Jože sta žrtvovala svoje življenje, ko sta branila našo slovensko zemljo proti Italijanom. Starejši sin Janez, ki je bil že samostojen posestnik, p. d. Potočnik v Zg. Doliču in ki zapušta mlado vdovo in tri nedorasle otroke, je padel pred letom pri Lokvici, drugi sin Jožef, ki bi prevzel domače zelo obsežno posestvo, je pa izdihnil 27. avgusta t. l. ranjen v prsi, blizu Gorice. Goriška zemlja naj bo junakoma lahka, prizadetima rodbinama pa sočustvo okoličanov v tolažbo.

Dne 1. oktobra je po kratki boleznii umrl v vojaški bolnišnici v Celju značajan mož, plemenit po srcu in duhu, zvest pristač Slovenske Kmetске Zveze Janez Slimšek, doma ia št. Petra v Savinjski dolini. Pokojnik je bil vseskozi vzor moža in očeta. Bil je splošno priljubljen, marljiv, delaven kot čebelica. Svojim otrokom je bil najbolj oče. Dal Bog, da bi se lahko vsi otroci izrazili o svojih očetih kakor njegova najstarejša hčerka: »Ata, veliko si se trudil, da si nam pripravil in ohranil častno premoženje. Pa več kot vse je vreden izgled, s katerim si nam pokazal pot v življenje.« Blagor otrokom, ki imajo za očeta takega moža! Koliko je storila neizprosna smrt hudega dobri rodbini, je nedopovedljivo. Tolazi jih naj zavest, da oče že vživa plačilo pri Onem, ki ne ostane dolžan niti kupice hladne vode. Blagi rodbini Slimškovi naše iskreno sožalje!

pot opazil nobeden sovražnik, vozili smo v miru in nemoteno po lepem kolovozu in dospeli okoli 11. ure ponoči do mogočnega pogorišča.

Kakor sem pogruntal na karti in iz cele okolice, bi naj ležalo to ogromno pogorišče na ruskih tleh. Moralo je biti pred požarom nama odkazana vas Balaurutowka. Prebrskal sem vse razvaline, a nikjer živega bitja, ki bi mi znalo povedati: sva že li na cilju ali ne. Še psa in mačke nisem zasledil nikjer; le od ognja osmojeno drevje je strlelo molče v temino in bilo v dokaz, da so bivali tukaj ljudje. O naših dveh stotnijah pa ni bilo nikakoršnega sledu. Povsod grobna tišina, ovita v za oko le malo prodirno temo. Poročnik me je vedno drezal z vprašanjem:

„Kam pa sedaj? Kje pa sva? Sva li že v Balaurutowki in kje so naši, kje sovražnik?“

Na vsa ta pomisleka vredna vprašanja sem le skomigaval z ramama ter se slednjič odločil, da ostanem na vsak način v tem pogorišču do jutranje zore, ko se bo videlo in se bova lahko porazgledala po okolici. Poiskal sem na sredini nekdanjega sela obsežno obzidje pogorele pristave. Zidovje je bilo postavljeno v četverokotu z enim vhodom, precej visoko in neporušeno.

V to trdnjavo sem zapovedal zapeljati, spreči, in se podati k počitku do svita. S poročnikom sva zlezla na voz, se pokrila ter zasanjala prvič na ruskih tleh.

Iz najlepšega spanca me vzdrami naša straža, naj hitro vstanem, ker frčijo krogle že v zidovje na

Iz Spodnjega Gasteraja pri Sv. Jurju v Slov. goricah se nam piše: Dne 10. t. m. je umrl po dolgoletni mučni boleznii črnovojnik in tukajšnji občinski odbornik Ignac Bauman v 42. letu starosti. Bil je zaveden Slovenec, pri vsakih volitvah je trdno stal na naši strani. Ginljivo je bilo videti, kako potrpežljivo in udan v voljo bozjo je rajni prenašal svojo bolezen, katero si je nakopal na južnem bojišču. Pred ednim mesecem ga je dala vojaška uprava prepeljati iz Dunaja na njegov dom. Tako se mu je izpolnila srčna želja, da je pokopan v svoji rojstni župniji. Zapušta žalujočo ženo in mater ter 5 nepreskrbljenih otrok.

Od Sv. Petra pri Mariboru se nam piše: Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži! Na te besede sem se spomnil ob pogrebu Jakoba Rošker dne 26. oktobra. Bil je rojen Ruperčah v Roškerjevi, sedaj Kranerjevi hiši. Zapustil je domačo hišo po svojih vojaških letih ter si iskal sreče v tujih deželah, v Belgiji in na Nizozemskem. Našel jo je in dobil svoj stalni dom v Sviči. Burja svetovne vojske ga je pa vrgla iz prelube družine, metala ga je po Poljskem, Galiciji in Sleziji in ga nesla smrtno bolnega v Maribor, kjer je njegov kader, o. kr. strelski polk št. 26. Po hudem prehlajenju so se mu vneli možgani. Umrl je dne 23. oktobra v bolnišnici domobranskega polka v Mariboru. Spomin na gorsko Mater božjo ga je spremljal po vseh potih njegovega življenja in ko je sedaj prišel kot vojak zopet nazaj, se je večkrat izrazil, da mu pač nikjer tako ne dopade, kot doma in na Gori, kjer bi rad počival. Blagi sorodniki so mu to željo izpolnili in mu oskrbeli lep pogreb. Pokopan je pri svojih starših. Naj v miru počiva!

Dne 20. oktobra je došla iz malteške bolnišnice na južnem Tirolskem žalostna vest, da je tam dne 20. septembra umrl na posledicah dobitenih ran od granate bivši naš Orel in vzorni član mladeniške Marijine družbe, četovodja 26. strelskega polka Alojzij Anderlič iz Kačjega dola pri St. Petru na Medvedovem selu. Jeseni leta 1912 je bil poklican k vojakom, kot desetnik je ob začetku vojske prišel na severno bojišče; po devetmesečnem mnogem trpljenju je bil pri Kolomeji ranjen. Ko je ozdravel, je bil nekaj časa v Mariboru, nato se je udeležil lanske tirolske ofenzive. Takrat je pisal domačemu župniku: „Sprejmite na tisoče pozdravov, katere Vam pošiljamo že iz Italije. Naš trud in trpljenje je zares veliko, ali, hvala Bogu, ni zaman, ker uspehe imamo prelepe. Kmalu bomo dobili lep del zemlje, ki nam jo je pred leti iztrgal iz rok Italijan. Iz naših hribov, na katerih se nahajamo, se že prav poželjivo oziramo na lepe ravnine, ki so že ne daleč pred nami in katerim se vsak dan nekoliko približamo ter upamo, da bomo kmalu pisali razglednice iz Benetk!“ Ubogi Alojzij, kar si srčno želel, nisi več dočakal; toda, hvala Bogu, bomo kmalu dočakali mi. Vrli junak, odčen s srebrno hrabrostno svetinjo, navdušen Orel, do konca zvesti sin Marijin, počivaj v miru v daljni tujini! Spominjali smo se te solznih oči pri družbenem nauku dne 21. oktobra in dne 22. oktobra so pri sv. maši za tvoj dušni pokoj darovali tvoji tovariši polnoštevilno sv. obhajilo.

Lasbacher Frano je umrl. To najnovejšo prežalostno novico slišiš v Ivancih pri Radgoni. Od 11. oktobra že počiva po mučni boleznii na vojaškem pokopališču v Ljubljani. Doma pa žalujejo za njim neotlačljivi starši, bolana sestra, dva brata duhovnika: Jože, župnik v Belih Vodah, Anton, mestni kaplan v Celju, in vsi, ki so ga poznali. Služil je nazadnje pri nekem topniškem polku, kjer si je tudi nakopal smrtno bolezen. Rajni je bil priden in vzgleden mladenič v vsakem oziru. Dragi Fran-

gosto kot dež. Povsod je čuti krik, hrup in peketaenje konjskih kopit.

Iztotal sem se iz nočnih ovojev, si omencal oči in nastavlil uho v noč. Res! Streljalo se je prav na gosto, kričalo in vikalo kakor pri kakem iznenadenem nočnem napadu. Sklical in zdregal sem na noge vse trensko moštvo, ga razvrstil ob obzidju z za strel pripravljenimi puškami in se postavil sam na prežo z navitim samokresom. Pošepnil sem se hitro vojakom:

„Streljati le tedaj, če bi požnoral jaz prvi po sovražniku!“

Prežali smo napeto, prisluškovali in švigali z očmi preko obzidja, odkod bi se nam pač mogel pripelaziti kak osumljenec. Bojni hrup je pojenjal razločno slišno; le tuintam je še tlesnil kak strel posamič.

Že smo si oddihavali nekako pomirjeno, ko nam udari v uho šklebet konjskih kopit v smeri kolovoza, ki vodi mimo našega zidovja. Vedno razločneje, vedno jasneje je peketalo po osušeni kolovozni zemlji naravnost proti nam. Roke vseh so se hlastno oprile orožja; sapo smo pridržali v negotovem pričakovanju: Kedo in kaj?

Izza ovinka kolovoza se je prikazal prvi jezdec. Metal je glavo in oči na okrog kot ris. Sledili so mu drugi, bilo jih je mnogo, jezdila sta po dva in dva za prvimi, ki je očitno bil njihov vodja. Bili so oddaljeni kakih 60—80 korakov; spoznal sem jih, največje krvoloke ruske armade — Čerkeze!

(Konec sledi.)

čeki Sel si za Safarčevim Tonetom tje, kjer je večni mir, tja, kjer se bomo zopet videli!

Od Sv. Lenarta nad Laškimi se nam piše: Vojska je zopet zahtevala pri nas svojo žrtev. Vzela nam je pridnega, mirnega in nadejnega vrliga mladeniča Antona Gradnik iz Velkigore. V sled rana, dobljena na soški fronti, je izliln svojo blago dušo v bolnišnici usmiljenih sester na Dupleju dne 15. oktobra 1917.

Dne 18. septembra t. l. je umrl v neki bolnišnici v Crni gori črnogojnik Jožef Gorčan, kmet v Apačah, župnije St. Lovrene na Dravskem polju, brat č. g. župnika Janeza Gorčan v Spitaliču.

Dne 27. avgusta je padel na italijanski fronti 19 let stari mladenič Matevž Petek, doma iz Zlatol. 8 pri St. Janžu na Dravskem polju.

Vse padle slovenske žrtve za domovino ohranimo v trajnem spominu!

Italijansko bojišče.

Položaj na italijanski fronti je naslednji: Južna skupina naše armade, ki stoji pod poveljstvom generalnega polkovnika Borojeviča, je že na nekaterih mestih ob izlivu Piave prodrla na zahodni breg reke, odkoder je do Benetk še samo nekaj 20 km. Ker se Lahji resno bojijo za posest Benetk, so vrgli na ta del bojišča številne čete in močno artilerijo, da tako zabranijo, da ne bi vsa Borojevičeva armada prišla čez reko. Naši oddelki, ki so že bili na desnem bregu Piave, so se vsled hudega sovražnega pritiska in srditega artilerijskega ognja morali umakniti nazaj na levi breg. Italijani so tudi odprli jezove in brani ter tako poplavlili pokrajino ob Piavi pred njenim izlivom. Sedaj se vrši na tem prostoru močna artilerijska bitka. — Pri Belovi armadni skupini, ki stoji ob Piavi severno od Borojevičeve armade, do mesteca Vidor, ni nobene spremembe. — Vroči boji pa se vršijo na ostalem delu fronte med Piavo in Brento ter v ozemlju Sedem občin. Maršala Krobotin in Heccendorfi, ki stojita s svojimi skupinami od Piave do Adige, sta se že približala velikim benečanskim ravnam do 12 km. Da bi preprečili vpad naših čet na to ravan, je novo italijansko armadno vodstvo vrglo v prostor pri Asiagu in med Brento in Piavo obilo rezerv. Zadnji čas so Italijani zahodno od Brente prešli celo k profinapadom in skušajo predreti našo fronto in zavzeti važne višine, katere smo jim iztrgali v ozemlju Sedem občin. Kakor prejšnje dni zahodno od Brente, tako so zadnje dni Italijani proizvajali srdite napade na nekatere točke med Brento in Piavo. Italijani se na vso moč trudijo obdržati goro Monte Tombe, ki je poleg Monte Grappa (1779 m) zadnja važnejša italijanska gorska postojanka pred vhomom v benečansko ravan. Severno pobočje gore Tombe je v naših rokah. Za to višino se sedaj vršijo krvavi boji, kakor svoj čas za goro Sv. Gabrijele pri Gorici. V tem prostoru bodo stopile v boj tudi prve francosko-angleške čete, katerih je baje že do 100.000 mož dospelo v Gornjo Italijo. Prihodnje dni je pričakovati na celi črti od Asiaga do morja srditih bojev. Vrhovno vodstvo italijanske armade je sedaj v rokah treh generalov — general Cadorna pa je šel v pokoj.

V italijanski zbornici je novi ministrijski predsednik Orlando v seji dne 14. novembra označil trenutni vojaški položaj Italije za zelo resen. Pozival je zbornico, da zaupa v armado in v pomoč zaveznikov ter da naj ohrani z ljudstvom vred mirno kri. Zbornica je bila nato odgojena na nedoločeno dobo.

Sestdeset divizij proti Lahom.

Italijanska poročila naglašajo, da stoji 40 naših divizij v boju z italijansko armado, 20 divizij pa je še v rezervi. Lahji se bojijo, da bo avstrijska armada prihodnje dni v gorovju kakor tudi v ravnini srdito udarila na italijansko armado. Obenem poročajo italijanski listi, da se naši dobro pripravljajo na prehod čez Piavo.

Benetke izpraznjujejo.

Italijanski list „Corriere della Sera“ poroča, da spravljajo iz Benetk vse večje zgodovinske vrednosti in druge dragocenosti. Prebivalstvo je že večinoma zapustilo mesto, ker se boji, da bo hrvaški general Borojevič vkorakal v Benetke. Uredništva beneških listov so se preselila v Rim, istotako tudi velike trgovske hiše in banke.

General Cadorna in Porro odstavljena.

Dosedanji vrhovni poveljnik italijanske armade, general Cadorna, je vendar le odstavljen in je šel v pokoj. Nastopil se bo baje v Svici. Tudi njegov pomagač, general Porro, je odstavljen. Kralj mu je poveril neko nadzorno službo. Sedaj vodstvo italijanske armade ni v rokah enega posameznega generala, ampak je izročeno trem generalom: maršalu Diazu, generalu Badoglio in bivšemu vojnemu ministru Giardino.

Uspeh 4 mesecev.

V 4 mesecih so naše armade skupno zavzele ogromno površino sovražnikovega ozemlja: čez 45.550 štiriasških kilometrov. Od 19. julija do 20. novembra smo vjeli do 400.000 vjetnikov in uplenili nad 3233 topov. Sovražniki so v 4 mesecih pridobili kljub velikim izgubam samo 143 štiriasških kilometrov (večinoma na francoski fronti).

Turška bojišča.

Angleži zasedli Jafu. — Jeruzalem v nevarnosti.

Iz Londona se dne 18. novembra poroča: Angleške čete so dne 17. novembra brez odpora zasedle Jafu. Zdi se, da bodo Turki nadaljevali svoje umikanje v severni smeri. Mesto Jafa leži ob skulinati morski obali v južni Palestini in je pristanišče Jeruzalema, do katerega pelje 80 km dolga železnica, ki je bila zgrajena leta 1892. Mesto šteje 40—45.000 prebivalcev, od teh je tri četrtine mohamedancev, kakih 8000 kristjanov in 2000 judov. Jafa je eno najstarejših mest na svetu, kajti že leta 2000 pr. Kr. r. se imenuje v raznih egiptovskih napisih. Mesto je bilo znano že tudi Asircem, Hebrejci so imenovali to mesto Japho, Grki pa Jope. Pristanišče Jafe je bilo v starem veku znano kot eno najboljših ob obali Palestine. Mesto Jafa je tudi znano iz preroka Jonasa. Makabejci so zavzeli mesto, ki je postalo judovska last. Pozneje so pa Rimljani zasedli mesto. Ko se je mudil sv. Peter v Jafi, se je nahajalo mesto v oblasti Rimljanov. Za časa Konstantina Velikega se je nahajal v Jafi sedež skofa. V dobi križarskih vojsk je igrala Jafa veliko vlogo, kajti tukaj so se zbirale križarske čete. Leta 1268 so Turki zasedli Jafu, ki je ostala v turški oblasti do leta 1799, ko je Napoleon Bonaparte zavzel Jafu. Toda pod francosko oblastjo je bila Jafa le kratko časa, kajti že leta 1832 je prišla pod egiptovsko oblast. Od leta 1841 naprej je pa v turški oblasti. Jafa je dandanes zelo važno trgovsko mesto in pristanišče, v katerem se vsako leto do 20.000 jeruzalemskih romarjev izkroca za potovanje v Jeruzalem. — Jeruzalem je v nevarnosti, da ga zasedejo Angleži.

Podpisujte sedmo vojno posojilo!

Razne politične vesti.

V avstrijski državni zbornici se je v začetku petkove seje vršila volitev delegata za Istro. Izvoljen je bil poslanec Laginja, za nadomestnika pa poslanec Spinčič. Zbornica je nato nadaljevala razpravo o vladni predlogi glede omejitve jetike ali tuberkuloze in spolnih bolezni. Poslanec dr. Jankovič je predlagal, da se upeljejo posebni tečajji, na katerih se naj vojaštvu predava o tuberkulozi ali jetiki in splošno o zdravstvenih zadevah. Nadalje predlaga, da se naj begunci, ki sedaj živijo v raznih delih države, pustijo do konca meseca marca t. l. v krajih, kjer sedaj prebivajo, med tem časom pa naj vlada poskrbi, da se bodo popravili in pozidali njihovi porušeni domovi in sicer tako, da bodo odgovarjali zdravstvenim zahtevam. Ko je še poslanec Jerzabek predlagal, da bi se morala poostri kazenska določila glede razpečavanja in razširjanja neravnih slik in spisov, je zbornica sprejela zakonsko predlogo. Vršila se je nato razprava o zakonski predlogi glede obdačenja stav pri raznih dirkah. Tudi ta zakonska predloga je bila sprejeta v nespremenjeni obliki, kakor jo je izdelal finančni odsek državne zbornice. Nato se je še vršila razprava glede podpiranja nevojaških oseb in njih svojcev in preostalih, ki so bili poškodovani vsled vojske. Tudi ta zakonska predloga je bila sprejeta. Končno je še zbornica razpravljala o zakonski predlogi, da se ustanovi poseben podporni sklad za srednje in male obrtnike z glavnico 100 milijonov K. Do podpore iz tega sklada bi naj imeli pravico samo taki srednji in majhni obrtniki, ki so bili vsled vojske prizadeti in oškodovani. Zbornica je sprejela tudi to zakonsko predlogo. — V torkovi seji se je v zbornici nadaljevala razprava o zakonski predlogi glede ustanovitve novega ministrstva za socialno oskrbo. K predmetu je govoril med drugimi tudi minister dr. Mataja, ki je obrazložil vse posamezne točke delokroga novega ministrstva, zlasti delokrog glede mladinske oskrbe, oskrbe vojnih oškodovanih in preostalih v vojni padlih vojakov, skrbi za žene vojnih invalidov, stanovanjske oskrbe za državne uslužbence, vprašanje bolniškega zavarovanja, organizacija posredovanja za delo itd. Zbornica je sprejela zakon-

sko predlogo glede ustanovitve novega ministrstva v nespremenjeni obliki, kakor jo je izdelal ustavni odsek. Nato se je vršila razprava o zakonski predlogi glede zbrisa posledic kazenskih obsodb. Po tem zakonu bi se obsodeni osebi, ki je bila pred obsodbo na do rem glasu, ako je prvi storjeno štoto in ako je ob obsodbe preteklo več let, ne da bi bila dotična oseba vnovič sodnijsko kaznovana, spregledale posledice kazenske obsodbe in bi se jo smatralo, kakor da bi ne bila predkaznovana. Zlasti bi bil tak zakon v prid mladinskim osebam, ki so samo v svoji mladosti iz lahkomišljenosti zagrešile kako kazensko obsodbo, a je bilo njihovo poznejše življenje brez vsake kazni. Take osebe bi se po tem zakonu smatralo, kakor da bi ne bile predkaznovane. Tudi ta zakonska predloga je bila od zbornice sprejeta. Končno je še zbornica razpravljala o zakonski predlogi glede adskodnine županov in mest za opravljane službe v omejenem delokrogu ter o zakonski predlogi glede enkratnega zvišanja draginskih doklad za državne uslužbence. Obe zakonski predlogi je sprejela zbornica. Vlada je zbornici predložila več zakonskih načrtov, kot zakonsko predlogo glede zvišanja davka na sladkor, glede začasne nagodbe z Ogrsko in glede obdačenja avstro-ogrške banke.

Iz Jugoslovanskega kluba je izstopil dr. Susteršič in njegov verni sodrug Jaklič. Razlogov za izstop ni povedal v javnosti. Kot povod za izstop pa je porabil volitev v delegacije, pri kateri so vsi kranjski poslanci z edino izjemo Jakličeva volili za kranjskega delegata ne dr. Susteršiča, temveč dr. Korošca. Nato je dr. Susteršič izstopil in izjavil, da nima zaupanja ne do članov ne do načelnštva Jugoslovanskega kluba. Že verjamemo, da je dr. Susteršič izstopil vsled pomanjkanja zaupanja, toda na tem pomanjkanju trpi on sam, ker mu je pri delegacijski volitvi izkazal svoje zaupanje izmed kranjskih poslancev edini Jaklič. O volitvi v delegacije se je po Susteršičevem izstopu razpravljalo v seji Jugoslovanskega kluba v torek, dne 20. novembra. Klub je izjavil, da je v splošnem narodnem interesu smatral za neogibno potrebno, da v sedanjem resnem času klubovo politiko, zlasti v delegacijah, zastopa klubov načelnik sam. Ob enem izraža klub svojemu načelniku dr. Korošču popolno zaupanje, ker je prepričan, da bo klubov načelnik klubovo stališče kakor dosedaj tudi zanašljivo zastopal odločno in nesebično. Susteršičev izstop in njegova izjava je torej udarec v vodo. Nameravanega oslabljenja Jugoslovanskega kluba ni dosegel. Nasprotno so se člani strnili v še trdnjšo zvezo okoli svojega odločno in nesebično delujočega načelnika, ki uživa njihovo popolno zaupanje. Vse zaupanje pa je izgubil dr. Susteršič. Zapustiti edinstveno bojno črto naših poslancev v tako resnih in odločilnih časih, kakor so sedaj, to je dezertacija, to je uskotstvo. Ali je pri dr. Susteršiču bil merodajen nagib osebnega razžaljenja in častihleplja, ali pa so ga naginili k političnemu pobegu iz Jugoslovanskega kluba politični nagibi, se bo kmalu pokazalo. Naša javnost bo skrbno in vestno na straži za vse spletkarije, ki se od Nemcev in Madžarov snujejo in kujejo zoper jugoslovansko politiko. Ne bomo dopustili, da bi se v slovenski politiki razvila in količkaj uveljavila podobnost in vzporednost k breznačajnemu in osebne koristi zasledujočemu hrvaškemu frankovstvu. Kot člani Vseslovenske ljudske stranke izjavljamo, da se politika našega naroda dela in vrši edino le v okvirju Jugoslovanskega kluba in njegovega majniškega programa; vsled tega smatramo in obsojamo vsak poizkus, za nesti razdor med slovenske poslance in oslabiti politično moč našega naroda, kot narodno in politično izdajstvo.

Volilna preosnova na Hrvatskem bo prišla v hrvaškem saboru te dni v razpravo. Po novi volilni preosnovi bo Hrvatska razdeljena v 120 volilnih okrajev in bo prišlo na enega poslanca približno 22.000 prebivalcev. Volilno pravico bo imela vsaka 24 let stara moška oseba, ki ima na Hrvatskem domovinsko pravico. Poslanec mora razumeti čitati in pisati ter mora biti več hrvaškega ali srbskega jezika. Uradniki se ne bodo smeli voliti za poslance.

„Hrvatska Država“ piše dne 17. t. m., da se naši narodni protivniki (Nemci in Madžari) močno trudijo, da bi preprečili ujedinjenje Slovencev in Hrvatov in da bi pripravili Hrvatce do tega, da bi obrnili hrbet Slovincem. Omenjeni list pravi: „Slovenaca ne damo! Sve što je narodno i čestito u nas, mora da s prezirom odbije ovake riješenje jugoslovanskog pitanja bez potpunog ujedinenja svih Slovenaca s nama.“ Nas Slovence mora iskreno veseliti, da se bratje Hrvati tako odločno zavzemajo za boljšo bodočnost slovenskega naroda.

Na Francoskem so dobili novo ministrstvo, kateremu načeluje znani prostozidar in ljuti sovražnik katoliške cerkve, Klemenso. Tudi vsi ostali člani ministrstva so prepojeni prostozidarskega duha. Nov ministrijski predsednik je odločen pristaš struje za brezobzirno nadaljevanje vojske. Mož je, čeprav star 76 let, še vedno mladeniško gibčen, izboren govornik, dober pisatelj in neizbirčen v središču za dosego svojega namena. Novi ministrijski predsednik, ki je že strmoglavil marsikatero ministrstvo, je na glasu kot ena najvplivnejših in najmočnejših političnih osebnosti na Francoskem. Diplomatične zveze med Francijo in Sv. Stolico so pretrgane že celih 13 let; novo framazonsko francosko mi-